

givning, som de ulovbestemte fuldmægtsregler viger for.

Forslaget

Med lovforslaget foreslås indført en generel adgang for statslige og kommunale tilskudsydere til – som betingelse for at yde tilskud – at fastsætte sociale klausuler.

Forslaget indebærer, at tilskudsydere vil kunne fastsætte sociale klausuler, medmindre reglerne vedrørende den enkelte tilskudsordning er til hinder herfor, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 2.

Kommuners og amtskommuners ydelse af støtte efter de uskrevne kommunalfuldmægtsregler vil som udgangspunkt være omfattet af den generelle hjemmel til at stille sociale klausuler efter lovudkastets § 1, stk. 1, i det omfang den skrevne lovgivning ikke antages at indeholde en regulering heraf.

Det er alene økonomiske tilskud, der kan danne grundlag for anvendelse af sociale klausuler. Anden form for støtte, fx garantier, kautioner, naturalieydelser mv. vil således ikke være omfattet af loven. En myndigheds betaling for tjenesteydelser, vareindkøb, bygge- og anlæg mv. er heller ikke omfattet.

Forslaget vil samtidig skabe adgang til at stille sociale klausuler i forbindelse med ydelse af tilskud, der alene har bevillingsmæssig hjemmel i finansloven. Dette gælder dog ikke i de tilfælde, hvor det er nærmere bestemt i tekstanmærkningerne, at tilskuddet mere eller mindre skal gå til en bestemt modtager. Det vil for disse tilskuds vedkommende i fremtiden skulle fremgå af tekstanmærkningerne, at der vil kunne stilles sociale klausuler.

Hensigten med lovforslaget er ikke, at statslige myndigheder og (amts)kommuner skal anvende sociale klausuler, men at gøre det nemmere for dem at anvende sociale klausuler ved at tilvejebringe den nødvendige hjemmel. Det er således frivilligt for myndigheden, om den ved tildeling af et tilskud vil anvende sociale klausuler, ligesom det er frivilligt, hvilke type klausuler og hvilke kontrolforanstaltninger man vil anvende.

Anvendelsen af sociale klausuler må ikke ændre tilskuddets formål.

Som led i princippet om at ligestilling skal indarbejdes i offentlig forvaltning og planlægning, jf. ligestillingslovens § 4, bør der ved udmøntningen af de sociale klausuler tages højde for dette princip, der betyder, at køns- og ligestillingsaspektet skal inddrages i al politik, planlægning og forvaltning. Både myndigheder og tilskudsmodtagere bør i udmøntningen tage højde for, at køns- og ligestillingsaspekterne integre-

res. Det kan for eksempel udtrykkeligt nævnes i personalepolitikken. Det vil eventuelt også kunne være tilfældet, at modtageren forpligtes til at ansætte medarbejdere under hensyn til princippet.

Sociale klausuler

En social klausul er et krav om, at tilskudsmodtageren påtager sig en nærmere angiven social forpligtelse. Sociale klausuler vedrører følgende forhold:

Forebyggelse: Der kan være tale om at iværksætte generelle foranstaltninger for at modvirke risikoen for nedslidning (såvel fysisk som psykisk) og forhindre sygdomstilfælde, herunder ændring af arbejdsgange.

Fastholdelse: Der kan være tale om initiativer, der skal sikre medarbejderes fortsatte ansættelse; fx i forbindelse med langvarigt sygefravær. Der kan være tale om gradvis genoptagelse af arbejdet eller omplacering.

Fodfæste på arbejdsmarkedet: Der er tale om en fællesbetegnelse for initiativer, der skal medvirke til, at personer, der i kortere eller længere tid har været uden beskæftigelse, igen får mulighed for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Der er her tale om en meget sammensat gruppe.

En social klausul er således ikke et entydigt begreb.

Klausulerne kan udformes forskelligt, afhængigt af hvilke mål man sigter på at nå. I det følgende skitseres den mulige anvendelse af sociale klausuler.

En social klausul kan gå ud på, at det kræves, at tilskudsmodtageren har en formuleret personalepolitik, der beskriver, hvordan virksomheden skal handle for at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt.

Et andet eksempel på en social klausul er, at der stilles krav til tilskudsmodtageren om at *tilstræbe* at efterleve et krav om at ansætte en bestemt andel af personer på særlige vilkår.

Et tredje eksempel på en social klausul er, at der stilles krav om, at tilskudsmodtageren har eller vil indføre en (skriftlig) formuleret politik med henblik på at ligestille personer med forskellig etnisk oprindelse.

Det vil efter forslaget være op til tilskudsyderen at vurdere, om og i givet fald hvilke sociale klausuler, der skal stilles.

I Erhvervsministeriets vejledning »Sociale klausuler i praksis« (sept. 2000) findes der konkrete eksempler på, hvordan en social klausul kan formuleres.

Omfattede områder

Den foreslåede generelle bestemmelse om adgang til at stille sociale klausuler omfatter som nævnt ovenfor som udgangspunkt alle statslige og kommunale tilskudsordninger.